

TASVIRIY SAN'AT JANRLARINING TASNIFLANISHI

Azizova Xilola Egamberganovna

Urganch davlat pedagogika instituti

Aniq va amaliy fanlar fakulteti

San'atshunoslik kafedrası o'qituvchi-stajori

Annotatsiya: Ushbu maqolada tasviriý san'at janrlari, ularning rivojlanish tarixi, turlari va har bir janrning xususiyatlari tahlil qilinadi. San'atning asosiy janrlari – manzara, portret, natyurmort, tarixiy janr, animalistik janr, diniy janr va boshqa yo'nalishlar haqida ma'lumot beriladi. Shuningdek, har bir janrning san'atdagi o'rni va insoniyat madaniyatiga ta'siri haqida fikr yuritiladi. Maqolada taniqli rassomlar ijodi ham tahlil qilinib, ularning uslubiy xususiyatlariga e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar: Tasviriý san'at, janr, manzara, portret, natyurmort, tarixiy janr, diniy janr, rassomchilik, san'atshunoslik.

Tasviriý san'at janrlari asosan mazmuni va ifoda uslubiga qarab bir necha asosiy guruhlarga bo'linadi. Quyida tasviriý san'atning asosiy janrlari va ularning tasnifi keltirilgan:

1. Manzara (Peyzaj) janri

Bu janr tabiat manzaralarini tasvirlashga ixtisoslashgan.

- **Shahar manzarasi (urbanscape)** – shahar ko‘chalari, binolari tasvirlanadi.
- **Dengiz manzarasi (marina)** – dengiz, daryo yoki suv havzalari aks ettiriladi.
- **Qishloq manzarasi** – tabiat va qishloq landshafti tasvirlanadi.

2. Portret janri

Inson qiyofasi, hissiyotlari va xarakterini aks ettirishga qaratilgan.

- **Yakka portret** – bitta odam tasvirlanadi.
- **Jamoaviy portret** – bir nechta odamlar tasvirlanadi.
- **Avtoportret** – rassom o‘zini tasvirlaydi.

3. Natyurmort janri

Harakatsiz buyumlar, mevalar, gullar, idish-tovoqlar va kundalik hayotga oid narsalarni tasvirlashga qaratilgan.

4. Maishiy janr

Odamlarning kundalik hayoti, mehnati, urf-odatlar va turmush tarzini aks ettiradi.

- **Dehqon hayoti**
- **Shahar hayoti**
- **Oila va madaniy tadbirlar**

5. Tarixiy janr

Tarixiy voqealar, buyuk shaxslar hayoti va muhim voqealarni tasvirlaydi.

6. Diniy va mifologik janr

Diniy mavzular, afsonalar, e’tiqodlar va mifologik personajlar aks ettiriladi.

7. Jangovar janr

Urush va harbiy voqealarni aks ettiruvchi san'at turi.

8. Animalistik janr

Hayvonlar tasviri bilan bog'liq janr.

9. Abstrakt va zamonaviy san'at janrlari

An'anaviy realizmdan chetga chiqib, turli abstrakt va ekspressionistik uslublarda yaratilgan asarlar.

Ushbu janrlarning har biri turli texnika va uslublar bilan ishlanib, rassomlarning individual yondashuviga qarab boyitiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. G'ulomov, A. "Tasviriy san'at asoslari" – Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2019.
2. Xudoyberdiyev, B. "San'at va uning janrlari" – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. Vlasov, V. G. "Iskusstvo i stil. Teoriya i praktika" – Moskva: Iskustvo, 2018.
4. Bahodirov, Sh. "Rassomlik tarixi" – Samarqand: Zarafshon, 2021.
5. Gombrich, E. "San'at tarixi" – Moskva: Azbuka-Attikus, 2016.